

Nr 18.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för Råneå elektriska kvarnaktiebolag från skyldighet att erlägga vissa fiskeavgifter; given Stockholms slott den 8 januari 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Axel Pehrsson.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 januari 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON, WESTMAN, WIGFORSS, LEVINSON, SKÖLD, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Pehrsson, anför:

Den 4 juni 1920 meddelade Kungl. Maj:t Råneå elektriska kvarnaktiebolag tillstånd att för tillgodogörande av vattenkraften överbygga kungsådran i Råne älv vid Rånbyn i Råneå socken av Norrbottens län under villkor, bland annat, att dammanläggningens ägare skulle vara skyldig att årligen till länsstyrelsen i länet inbetala visst belopp, som för vart och ett av de första 15 åren skulle utgå med 165 kronor, att i enlighet med lantbruksstyrelsens bestämmande användas till åtgärder för fiskets uppehållande i Råne älvs vattenområde. Vidare föreskrevs, att det skulle åligga lantbruksstyrelsen att i god tid före de 15 årens slut till Kungl. Maj:t inkomma med förslag rörande storleken av det

belopp, som dammägaren därefter skäligen borde förpliktas betala för omförmälda ändamål.

Genom utslag den 20 oktober 1920 meddelade Råneå tingslags häradsrätt föreskrifter angående dämmningshöjd m. m.

I en till Kungl. Maj:t ställd av länsstyrelsen i Norrbottens län med utlåtande den 14 april 1936 jämte yttrande av fiskeriintendenten i övre norra distriktet överlämnad skrivelse den 10 mars 1936 har *Råneå elektriska kvarnaktiebolag* hemställt om befrielse från erläggande av de för nämnda 15-årsperiod stadgade fiskeavgifterna eller, därest detta icke kunde beviljas, om befrielse från gäldandet av de å åren efter 1925 belöpande avgifterna. Över framställningen hava infordrade utlåtanden avgivits den 25 april 1936 av lantbruksstyrelsen, den 22 maj 1936 av statskontoret samt den 18 november 1936 av justitiekanslern.

Av handlingarna i ärendet framgår bland annat följande.

Ifrågavarande dammanläggning påbörjades sommaren 1920 och färdigställdes i december 1921 samt var därefter i bruk, till dess bolaget år 1925 upphörde med produktion av elektrisk kraft. Efter år 1925 har bolaget icke utnyttjat anläggningen, vars dammluckor efter sagda år icke heller hållits stängda. Bolaget avkrävdes icke några fiskeavgifter förrän den 17 oktober 1935, då länsstyrelsen i anledning av skrivelse från lantbruksstyrelsens fiskeribyrå anmodade bolaget att inleverera avgifterna för den första 15-årsperioden, tillhoppa 2,475 kronor. Orsaken till att något krav tidigare ej framstälts mot bolaget torde hava varit, att inom länsstyrelsen landskansliet uraktlåtit att lämna landskontoret meddelande om Kungl. Maj:ts beslut rörande ifrågavarande fiskeavgifter. Vad bolaget beträffar hade enligt uppgift frågan om nämnda avgifter under årens lopp råkat i glömska, särskilt som något krav härutinnan icke framkommit.

Till stöd för sin framställning har *bolaget* andragit i huvudsak följande.

Bolagets första kraftproducerande anläggning, som tillkommit under dyrtiden 1916—1918, hade snart visat sig otillräcklig och på grund härav måst under åren 1920—1921 — då jämväl svår dyrtid rådde — utökas med omförmälda dammbyggnad. Av olika skäl hade bolaget icke kunnat uthärda konkurrensen från vattenfallsstyrelsen, som från Porjus börjat utsträcka sin kraftdistribution över länet, utan hade år 1925 måst övergiva sin kraftproduktion för att i stället allenast distribuera från vattenfallsstyrelsen inköpt elektrisk energi. Bolaget, som tidigare till huvudsaklig del måst täcka de dryga anläggningskostnaderna genom upplåning, hade genom övergången till enbart distribution fått sin ekonomiska situation än ytterligare förvärrad, då ju anläggningarna såsom en följd av nämnda övergång kommit att utgöra dött kapital. Någon utdelning å bolagets aktier hade aldrig förekommit. Vid den rekonstruktion av bolaget, som år 1932 nödvändiggjorts på grund av att vattenfallsstyrelsen ansett sig böra genomföra en förhöjning av krafttaxan, hade, bland annat, de privata intressenternas fordran hos bolaget avskrivits i dess helhet samt statens och en affärsbanks fordringar till viss del. Staten hade i utbyte erhållit en post aktier i bolaget.

För närvarande uppginge bolagets upplåning till omkring 437,000 kronor, varav allt utom 70,000 kronor skulle förräntas. Bolagets ekonomiska ställning vore alltjämt ömtålig och varje opåräknad utgift medförde ett hot mot dess existens. På grund av föreliggande avsevärda svårigheter för bolaget att

inbetala det nu fordrade beloppet hade bolaget sett sig nödsakat hemställa om befrielse — helt eller delvis — från erläggande av de genom Kungl. Maj:ts beslut den 4 juni 1920 stadgade fiskeavgifterna. I detta sammanhang ville bolaget framhålla, att några åtgärder av det slag, vartill berörda avgifter vore avsedda att användas, tydligen hittills icke ansetts erforderliga. Det förefölle också bolaget naturligt och självklart, att ifrågavarande anläggning åtminstone under den tid, dammarna varit öppna året om, icke hindrat fiskens gång eller eljest kunnat vara till skada för fiskbeståndet. Härjämte torde bolagets fortsatta verksamhet på grund av dess allmännyttiga karaktär få anses såsom en allmän angelägenhet.

Fiskeriintendenten i övre norra distriktet har tillstyrkt bolagets hemställan, såvitt densamma avsåge befrielse från fiskeavgifterna för den tid, varunder dammanläggningen icke tagits i bruk. Under de år anläggningen varit i bruk torde, framhåller fiskeriintendenten, densamma hava medfört skador å fisket, vilka gjort sig märkbara även i fortsättningen och ännu torde kräva åtgärder, för vilkas utförande de för nämnda år bestämda avgifterna vore behövliga.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har anfört väsentligen följande.

Länsstyrelsen funne det ådagalagt, att bolaget icke utan stora svårigheter kunde erlægga hela eller någon del av det utkrävda beloppet, varför ett bifall till framställningen om fullständig befrielse från fiskeavgifternas erläggande skulle medföra en avsevärd lättnad för bolaget, vars gagnarika verksamhet för bygden av länsstyrelsen kunde vitsordas. Med hänsyn emellertid till bestämmelserna i gällande vattenlag och vad fiskeriintendenten anfört ansåge sig länsstyrelsen likväl icke kunna tillstyrka, att bolaget bleve helt befriat från erläggandet av ifrågavarande avgifter. Däremot funne länsstyrelsen, att starka skäl talade för att bolaget befriades från fiskeavgifterna för den tid, varunder dammbyggnaden icke varit i bruk. Då dammluckorna vid sagda byggnad alltsedan år 1925 hållits öppna, torde nämligen byggnaden efter nämnda år endast i ringa mån haft någon menlig inverkan på fisket och vattenståndsförhållandena. Länsstyrelsen hemställde alltså, att de för bolaget stadgade fiskeavgifterna måtte nedsättas till 825 kronor, motsvarande avgifterna för åren 1921—1925.

Lantbruksstyrelsen och statskontoret hava ej haft något att erinra mot bifall till förevarande ansökan på sätt densamma förordats av länsstyrelsen.

Justitiekanslern har framhållit, att ifrågavarande fiskeavgifter, enligt vad av handlingarna i ärendet framginge, tillkommit enbart med hänsyn till det allmänt ekonomiska intresset att vidmakthålla eller öka fiskbeståndet i landet. Att avgifternas användning inskränkts att avse allenast Råne älvs vattenområde torde icke medföra uppkomsten av någon enskild rätt. För den enskilde — liksom för hushållningssällskap, kommuner etc. — torde blott den vägen stå öppen att hos lantbruksstyrelsen, åt vilken bestämmanderätten över avgifternas användning anförtrotts, anhålla om anslag eller medverkan till den åtgärd i det ifrågavarande hänseendet, vilken syntes honom vara av behovet påkallad. Justitiekanslern ansåge med hänsyn härtill hinder i nu angivna hänseende icke möta för ett helt eller delvis efterskänkande av ifrågavarande fiskeavgifter.

Departements-
chefen.

Jag delar länsstyrelsens i Norrbottens län av lantbruksstyrelsen och statskontoret biträdda mening, att förevarande till betalning förfallna avgiftsbelopp bör med hänsyn till omständigheterna väsentligt nedsättas. Det synes sålunda skäligt, att Råneå elektriska kvarnaktiebolag befrias från betalningsskyldighet för större del av ifrågavarande fiskeavgifter än som belöpa å en tidsperiod lika med den, under vilken dammanläggningen kan hava varit till förfång för fisket, eller i runt tal 5 år. Det belopp, bolaget skall hava att utgiva, torde alltså bestämmas till 825 kronor. Frågan synes emellertid böra underställas riksdagens prövning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att Råneå elektriska kvarnaktiebolag befrias från betalningsskyldighet för större belopp av de enligt Kungl. Maj:ts beslut den 4 juni 1920 bolaget åvilande fiskeavgifter än 825 kronor.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sven Ros.